

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/8866,JAROCIN-miasto-powiatowe.html>
23.04.2024, 21:31

JAROCIN (miasto powiatowe)

1. Przed budynkiem Starostwa Powiatowego i Urzędu Miejskiego (ul. Niepodległości 10/12) znajduje się ułożona płasko na podstawie z kostek betonowych granitowa tablica z nazwiskami 42 poległych powstańców wielkopolskich z ziemi jarocińskiej (*LS* odnotowuje 37 z nich). Ustawiono ją tu w 2007 r. w czasie obchodów 750-lecia Jarocina, a pochodzi z pomnika projektu Stanisława Kozielskiego, ufundowanego przez społeczność miasta i odsłoniętego 27 XII 1979 r. w innym miejscu. Ponad tablicą umieszczono ukośnie metalowy krzyż powstańczy, a z tyłu dwa maszty flagowe. Całość otacza ogrodzenie łańcuchowe na słupkach metalowych.

2. Na budynku restauracji „Victoria” (ul. Wyszyńskiego 4) oznaczono miejsce, z którego Powiatowa Rada Ludowa w latach 1918-19 *kierowała ruchem powstańczym*. Kamienna tablica ozdobiona jest wizerunkiem czapki powstańczej na tle szabli i lancy. Umieszczono ją tu w 1925 r. i odtworzono po zniszczeniu w okresie okupacji hitlerowskiej.

3. Na ogrodzeniu kościoła św. Marcina od strony Rynku, we wnęce na lewo od bramy, widnieje kamienna tablica ku czci pierwszych poległych z jarocińskiego batalionu powstańczego (później w składzie 11. pułku strzelców wielkopolskich), którzy zginęli na froncie północnym oraz w okolicach Rawicza i Zbąszynia. U góry umieszczono orła w koronie, niżej 13 nazwisk z datami śmierci w styczniu i lutym 1919 r. (w *LS* w trzech przypadkach podano inną formę nazwiska lub imienia, w sześciu zaś inną datę śmierci), a u dołu mały krzyż *Virtuti Militari*. Tablicę odsłonięto 3 V 1923 r., a po odnowieniu i częściowym pozłoceniu wmurowano ponownie w grudniu 1987 r.

4. Na budynku dworca kolejowego, na prawo od głównego wejścia, 9 XI 1988 r. odsłonięto metalową tablicę (proj. Józef Kopczyński) ku czci powstańców, którzy w nocy 8/9 XI 1918 r. opanowali tutejszy węzeł kolejowy. Nad napisem informacyjnym umieszczono cztery stylizowane postacie żołnierzy z bronią.

5. Na ścianie budynku jednostki wojskowej przy ul. Wojska Polskiego 71, zajmującej dawne koszary pruskie, w sąsiedztwie wartowni, umieszczono niedużą tablicę metalową ku czci powstańców wielkopolskich, którzy 8 XI 1918 r. przejęli te koszary z rąk niemieckich. Tablicę odsłonięto 22 VII 1966 r. w ramach obchodów 1000-lecia państwa polskiego.

6. Na cmentarzu parafialnym (znajdującym się przy ul. Niepodległości) wschodnią główną alejkę zamyka obelisk z nieregularnych kamieni, zwieńczony krzyżem na kuli. Na betonowym

cokole wypisano cytat z Ewangelii św. Jana i nazwiska pochowanych tu sześciu powstańców jarocińskich (według *LS* poległych lub zmarłych w styczniu, lutym i kwietniu 1919 r. w rejonie Rawicza, Szubina i Zbąszynia). Przed pomnikiem umieszczono symboliczny pojedynczy nagrobek betonowy, kryty płytą z krzyżem powstańczym i napisem ku czci poległych. Całość jest otoczona murkiem kamiennym. Mogiłę uformowano 21 XII 1924 r., a po zniszczeniu przez hitlerowców nową tablicę umieszczono 24 X 1948 r.

7. Na Osiedlu Rzeczypospolitej, na ścianie garaży od strony ul. Powstańców Wielkopolskich, w 2016 r. powstał mural powstańczy, przedstawiający grupę żołnierzy pieszych i konnych na tle orła bez korony.

8. Na ogrodzeniu kościoła św. Marcina od strony ul. Poznańskiej w 2018 r. powstał mural pokazujący miejsca, w których walczyły słynne „latające kompanie jarocińskie”. Autorem malowidła jest Filip Fajfer.

9. Niewielki park u zbiegu ulic Śródmiejskiej i Hallera zamieniono na miejsce pamięci o powstaniu wielkopolskim. Pośrodku znajduje się odsłonięty 15 II 2019 r. pomnik Zbigniewa Ostroróg-Gorzeńskiego (1869-1926) – organizatora powstania na ziemi jarocińskiej. Wokół ustawiono nieco mniejsze rzeźby innych zasłużonych wówczas osób: Franciszka Basińskiego (1858-1942) – pierwszego burmistrza po odzyskaniu niepodległości, Feliksa Łabędzkiego (1888-1919) – pierwszego poległego z okolic Jarocina, Bronisława Kirchnera (1885-1946) – organizatora Rady Żołnierskiej w

tutejszych koszarach i Jana Pawlickiego (1881-1948) – kwatermistrza oddziałów jarocińskich. Autorem rzeźb jest Michał Batkiewicz. Po południowej stronie parku umi

